

บทบาทของครูสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร Roles of English Teacher for Communication

พระประกาสิต สัตนาโค¹
Phra Prakasit Sattanakho
วศยา เอกวิสัย²
Wasaya Ekwilai

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครู โดยการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการ Active 3Ps (PPP) ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ขั้นตอนฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นตอนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) และกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ นั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ กิจกรรม เทคนิคการสอน และบทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน ดังนั้นครูจึงมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝัง การถ่ายทอดการเรียนรู้จากเนื้อหาที่เรียนสู่ผู้เรียน และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้ได้ผลให้สามารถพูดสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมั่นใจ รวมถึงการพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันต่อไป

คำสำคัญ : บทบาทของครูสอนภาษาอังกฤษ, ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ABSTRACT

This article aims to study the communicative language teaching ways of teachers by process Active 3Ps (PPP), consists of 3 steps of teaching include Presentation, Practice and Production, and the teaching and learning process of English for effective communication is based on 3 items: activities, teaching techniques and role of learners and teachers. So teachers play an important roles in cultivating, transferring learning from content to learners and stimulate the interest of students to be able to communicate in the daily life with confidence includes self-development to empowerment in the race forwards.

Keywords : Roles of English Teacher, English for Communication

---

¹ นักวิชาการอิสระ จังหวัดร้อยเอ็ด.

² มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด.

1. บทนำ

การศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมผู้เรียน ให้มีทักษะการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 มีทักษะความเป็นนานาชาติ (Internationalization Skill) และทักษะภาษาต่างประเทศนับเป็นทักษะที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตในฐานะพลเมืองของสังคมโลก โดยเฉพาะทักษะภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญอย่างมาก เนื่องจากเป็นภาษาสากลที่นิยมใช้สื่อสารในสังคมโลก เป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและสร้างความร่วมมือ ในการดำเนินงานต่างๆ ทั้งในส่วนบุคคล สังคม และความสัมพันธระหว่างประเทศ คนที่สามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษย่อมได้เปรียบในทุกทาง ภาษาอังกฤษจึงเข้ามามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนไทยมากขึ้น ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการเข้าถึงองค์ความรู้และก้าวทันโลก รวมถึงพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยต่อไป แต่ปัจจุบันการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้เด็กไทยจะเรียนรู้ภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ตาม ปัญหาสำคัญที่พบคือ เด็กไทยมีผลสัมฤทธิ์การเรียนภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำและไม่สามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2557, รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2555, ออนไลน์)

ปัจจุบันประเทศไทยเจริญรุดหน้า ก้าวทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก คนไทยจำเป็นต้องสามารถสื่อสารได้ทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และ เขียน อีกทั้งในอนาคตผู้เรียนชาวไทยอาจต้องเรียนรู้ภาษามากกว่า 1 ภาษา โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลในการสื่อสารระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเพิ่มศักยภาพของตนในการสื่อสาร (ทรงศรี สรณสถาพร, 2560, หน้า 10) ดังนั้น ผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้จึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะครูผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้มากที่สุด เพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามความต้องการในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน และแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนสื่อสารในชีวิตประจำวันได้จริงนั้นคือ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) ซึ่งอ้างอิงตามกรอบอ้างอิงความสามารถทางภาษาของสหภาพยุโรป The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) และยังสอดคล้องกับการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ จึงเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการที่จะต้องเร่งดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว และมีเป้าหมายที่ชัดเจนและบรรลุผลตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ (สถาบันภาษาอังกฤษ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบ CEFR, หน้า 37) บทความนี้ต้องการนำเสนอความรู้ในเรื่องการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเกี่ยวกับประเด็นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารโดยใช้ Active 3Ps (PPP) ซึ่งประกอบด้วยขั้นการสอน 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นการนำเสนอเนื้อหา(Presentation) ขั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production)และแนวทางในการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาให้แก่ผู้เรียนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนได้จะเห็นได้ว่า ครูนับเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ

หรือความล้มเหลวในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ใช้ภาษาอังกฤษแสวงหา กลยุทธ์ที่จะช่วยให้ตนมีความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้การดำเนินการทางธุรกิจ มีผลประกอบการดีหรือสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างรอบรู้และมีความสุข

2. บทบาทของครูสอนภาษาอังกฤษ

การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมที่คนไทยจะต้องสามารถสื่อสาร ได้มากกว่า 1 ภาษานั้น การจัดการเรียนการสอนในการสื่อสารภาษาที่ใช้กันเป็นสากล คือภาษาอังกฤษจึง มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งที่เชื่อมโยงให้ครูและผู้เรียนได้จัดกิจกรรมการเรียนเพื่อการสื่อสารได้จึงกล่าวได้ว่าครูมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นำเสนอสิ่งที่ชัดเจน มีความหลากหลายและ ยืดหยุ่น นำผู้เรียนไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อสร้างอัตราความสำเร็จให้กับผู้เรียนให้สามารถสื่อสารได้ เทคนิควิธีสอนที่สร้างความสนใจ ทักษะ ประสบการณ์ให้นำไปใช้ในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด หนึ่งในวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนได้ก็คือการจัดการเรียนการสอนตามแนวการ สอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) บทความนี้ขอกล่าวถึงวิธีการสอนโดยใช้ Active 3Ps (PPP) ซึ่งประกอบด้วยชั้นการสอน 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นการนำเสนอเนื้อหา (P1 = Presentation) ชั้นการฝึกปฏิบัติ (P2 = Practice) และชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (P3 = Production) และแนวทาง ในการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาให้แก่ผู้เรียนที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนได้และเป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในยุค Thailand 4.0

Baker และ Westrup (Baker และ Westrup, 2000 อ้างใน งามวงษ์, 2554, หน้า 34) ได้สรุปบทบาทของครูและนักเรียนในการสอนตามกรอบ PPP ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมของครู

1.1 ชั้นการนำเสนอเนื้อหาเป็นแม่แบบและอธิบายความหมายของเนื้อหาใหม่ ตรวจสอบว่า นักเรียนเข้าใจความหมายการสะกดคำ ไวยากรณ์และการออกเสียง

1.2 ชั้นการฝึกปฏิบัติ นำการฝึกพูดจัดการฝึกแบบแนะนำและกึ่งควบคุมผ่านการพูดการ ฟัง การเขียนและการอ่าน

1.3 ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจัดกิจกรรมการฝึกอิสระและกิจกรรมฝึกความคล่องใน การใช้ภาษา ตรวจสอบการทำกิจกรรมและบันทึกข้อผิดพลาดของนักเรียน

2. การมีส่วนร่วมของนักเรียน

2.1 ชั้นการนำเสนอเนื้อหาฟังและเข้าใจความหมายของเนื้อหาใหม่

2.2 ชั้นการฝึกปฏิบัติฝึกพูดซ้ำ ฝึกการพูด การเขียนการอ่านและเนื้อหาใหม่ การฟังเป็นคู่

2.3 ชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารฝึกใช้เนื้อหาใหม่และภาษาที่รู้แล้วกับคู่หรือกลุ่มในกิจกรรม การฝึกอิสระและกิจกรรมฝึกความคล่องในการใช้ภาษา

3. การควบคุมของครู

3.1 ชั้นการนำเสนอเนื้อหา ควบคุมชั้นเรียนอย่างเข้มงวด

3.2 ชั้นการฝึกปฏิบัติควบคุมการฝึกพูดซ้ำอย่างเข้มงวดและลดการควบคุมลงระหว่างการฝึก

แบบชี้แนะ

3.3 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารควบคุมการฝึกอย่างเจียบๆ และควบคุมชั้นเรียนอีกครั้งในการแก้ไขความถูกต้องในชั้นเรียนหลังจากกิจกรรมการฝึกอิสระหรือกิจกรรมฝึกความคล่องในการใช้ภาษา

4. การแก้ไขความถูกต้อง

4.1 ขั้นการนำเสนอเนื้อหาครูแก้ไขข้อผิดพลาดทั้งหมด

4.2 ขั้นการฝึกปฏิบัติครูแก้ไขข้อผิดพลาดและช่วยนักเรียนแก้ไขข้อผิดพลาดทั้งหมดระหว่างการฝึกพูดแล้วลดการแก้ไขที่ชัดเจนให้น้อยลงในภายหลัง

4.3 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ครูบันทึกข้อผิดพลาดแต่จะไม่แก้ไขข้อผิดพลาดในระหว่างการทำกิจกรรม

นอกจากบทบาทของครูและนักเรียนตามที่ได้เสนอข้างต้น (Hedge, 2000 อ้างใน งามวงศ์, 2554, หน้า 34) ได้นำเสนอวัตถุประสงค์ของแต่ละขั้นตอนในการทำกิจกรรมตามกรอบ PPP ไว้ดังนี้

1. ขั้นการนำเสนอเนื้อหา (ครูเป็นผู้สอนและผู้ตรวจสอบความถูกต้อง) มีขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

1.1 นำเสนอเนื้อหาใหม่ในบริบทที่มีความหมายชัดเจน

1.2 นำเสนอรูปแบบภาษาในการพูดหรือการเขียนอย่างเป็นทางการเป็นธรรมชาติ เพื่อให้ นักเรียนเห็นการใช้ในการสนทนา

1.3 เชื่อมโยงรูปแบบภาษาใหม่กับสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่แล้ว

1.4 ตรวจสอบความเข้าใจ

1.5 กระตุ้นและดึงความรู้รูปแบบภาษาจากนักเรียนเท่าที่จะเป็นไปได้และใช้ประโยชน์จากสิ่งที่นักเรียนรู้

2. ขั้นการฝึกปฏิบัติ (ครูเป็นผู้จัดการ ผู้ประเมิน และผู้ตรวจสอบความถูกต้อง) มีขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

2.1 ช่วยให้นักเรียนจดจำรูปแบบภาษา

2.2 ช่วยให้นักเรียนสร้างลำดับคำ

2.3 ฝึกโดยการให้นักเรียนทำซ้ำๆ อย่างเข้มงวด

2.4 ให้โอกาสการสะท้อนผลกลับและการแก้ไขข้อผิดพลาด

2.5 ฝึกการออกเสียงรูปแบบภาษาใหม่

2.6 พัฒนาความมั่นใจของนักเรียน

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (ครูเป็นผู้ดูแล ผู้รู้และผู้วินิจฉัย) มีขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

3.1 ลดการควบคุมและกระตุ้นให้นักเรียนค้นหาสิ่งที่นักเรียนสามารถทำได้

3.2 กระตุ้นให้นักเรียนใช้รูปแบบภาษาในการพูดเนื้อหาของตนเอง

3.3 ช่วยให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของเนื้อหาที่ได้เรียน

3.4 ตรวจสอบเนื้อหาที่ได้เรียนและวินิจฉัยปัญหา

3. การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเพื่อการสื่อสารได้จริง ผู้เขียนได้เห็นประโยชน์ของวิธีสอนตามแนวภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจิตวิทยาการศึกษา เพื่อการพัฒนาทักษะทางภาษาของผู้เรียน ความสามารถในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นนั้น ครูควรจัดกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ กิจกรรม เทคนิคการสอน และบทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน (สถาบันภาษาอังกฤษ, ม.ป.ป., หน้า 43 อ้างใน วศยา เอกวิสัย, 2561, หน้า 253)

1. กิจกรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากในกระบวนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะเป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ภาษาในการสื่อสารที่สมจริงในห้องเรียน กิจกรรมที่ดีนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม

1.1 ลักษณะของกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีดังนี้

- 1.1.1 กิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- 1.1.2 กิจกรรมมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย
- 1.1.3 กิจกรรมทำให้เกิดความจำเป็นที่จะสื่อความหมาย
- 1.1.4 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับรู้ผลของการสื่อความหมาย
- 1.1.5 กิจกรรมน่าสนใจและท้าทาย
- 1.1.6 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกตามความต้องการ
- 1.1.7 กิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่
- 1.1.8 กิจกรรมฝึกให้ผู้เรียนมีกลยุทธ์การเรียนรู้

1.2 ลักษณะของการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถทำได้หลายลักษณะ ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบในชั้นเรียน เช่น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน - บทเรียน ผู้เรียน - ผู้เรียน ผู้เรียน - ครูผู้สอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ลักษณะการจัดกิจกรรมมีดังนี้

1.2.1 การจัดกิจกรรมรายบุคคล (Individual work) เป็นกิจกรรมที่ฝึกพึ่งตนเองในการเรียนรู้ (Autonomous learning) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมตามลีลาการเรียนรู้ (Learning style) ในรูปแบบที่ตนเองต้องการ ในเวลาที่เหมาะสมกับตนเอง และสามารถทำได้นอกชั้นเรียน กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมรายบุคคล ได้แก่ การอ่านหนังสือนอกเวลา การเล่นเกมต่างๆ เป็นต้น

1.2.2 การจัดกิจกรรมแบบคู่ (Pair work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่จะต้องคิดและทำร่วมกัน (Collaborative learning) ทำให้เกิดการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริงอย่างไรก็ตาม ระหว่างทำกิจกรรมครูผู้สอนจะเป็นผู้ควบคุม คอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการกิจกรรมให้เหมาะสมกับกิจกรรมรายคู่ ได้แก่ การถามหาข้อมูลที่ขาดหายไปจากคู่ของตน (Information gap) การแสดงบทบาทสมมติ (role-play) เป็นต้น

1.2.3 การจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม (Group work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีภาวะอิสระ (Autonomy) ลดการพึ่งครูผู้สอน จำนวนผู้เรียนในแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับลักษณะงานแต่ไม่ควรเกิน 6 คน กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมแบบกลุ่ม ได้แก่ การอภิปราย (Discussion) การอ่านและฟังส่วนต่าง ๆ ของเรื่องราวแล้วนำส่วนเหล่านี้มาปะติดปะต่อกัน (Jigsaw reading/listening) การช่วยหาข้อมูลเพื่อมาทำโครงการ การเล่นเกมต่างๆ เช่น เกมต่อคำ เกมยี่สิบคำถาม เป็นต้น

1.2.4 การจัดกิจกรรมที่ทำร่วมกันทั้งชั้น (Class work) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนทำพร้อมกันทั้งห้อง ครูผู้สอนสามารถชี้แนะและควบคุมกิจกรรมได้มากกว่ากิจกรรมที่จัดในลักษณะอื่น กิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น ได้แก่ การฝึกออกเสียงคำ ฝึกการอ่านออกเสียง การทำตามคำสั่ง การอภิปรายแสดงความคิดเห็น เป็นต้น

2. เทคนิคการสอน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสาร เพราะเทคนิคการสอนที่เหมาะสมจะช่วยให้การการสอนเพื่อการสื่อสารประสบความสำเร็จ เทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่

2.1 ให้ผู้เรียนได้พบและได้ใช้ภาษาในการสื่อสารให้มากที่สุด การสื่อสารที่สมจริงคือการที่ผู้เรียนมุ่งความสนใจไปที่การสื่อสารออกมาหรือสารที่ต้องการสื่อออกไป ไม่ใช่มุ่งที่ตัวภาษา

2.2 ใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจภาษาได้ง่ายขึ้น

2.3 ทาวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกระหว่างเรียน และสร้างบรรยากาศที่ทำให้ผู้เรียนไม่อายเวลาตอบผิด

2.4 ศึกษาความสนใจของผู้เรียนและแทรกสิ่งที่ผู้เรียนสนใจไว้ในบทเรียนด้วย และครูผู้สอนควรเรียนรู้ด้วยว่าผู้เรียนชอบทำงานกับผู้ใด

2.5 เน้นกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน (Process) มากกว่าผลงานการเรียนรู้ (Product)

3. บทบาทของครูผู้สอนและผู้เรียนที่ต้องปรับเปลี่ยนในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

3.1 บทบาทครูผู้สอน (Teacher's role) ครูมีบทบาทเป็นผู้เตรียมและดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาให้มากที่สุด ครูผู้สอนจะควบคุมการเรียนในช่วงที่มีการฝึกรูปแบบภาษาเท่านั้น แต่ในช่วงที่ให้ผู้เรียนใช้ภาษา ครูผู้สอนจะลดบทบาทลงเป็นเพียงผู้กำกับรายการคอยให้ความสะดวก ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการเท่านั้น ครูจะกระตุ้นให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาสื่อสารให้ได้ความหมายและถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ อันเป็นการเชื่อมช่องว่างระหว่างความสามารถทางไวยากรณ์ (grammar competence) และความสามารถทางด้านสื่อสาร (communicative competence) ของผู้เรียน และครูผู้สอนจะไม่ขัดจังหวะในขณะที่ผู้เรียนกำลังใช้ภาษาถึงแม้ว่าผู้เรียนจะยังใช้ภาษาไม่ถูกต้องก็ตาม แต่ครูจะช่วยอธิบายและให้ความช่วยเหลือก็ต่อเมื่อการสื่อสารของผู้เรียนชะงักงันหรือจบกิจกรรมแล้ว อย่างไรก็ตาม ครูผู้สอนยังคงเป็นแหล่งความรู้ (Resource) ให้ผู้เรียนเมื่อเขาต้องการเป็นผู้เตรียมผู้เรียนให้พร้อมก่อนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นผู้ให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ครูผู้สอนต้องพยายามใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารในห้องเรียนให้มากที่สุดเป็นผู้สร้างบรรยากาศในห้องเรียน ให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้

3.2 บทบาทผู้เรียน (Learner's role) ในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในห้องเรียนมากกว่าครูผู้สอน ผู้เรียนเป็นผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ลงมือใช้ภาษาด้วยตนเอง โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับเพื่อน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้เกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันและผู้เรียนพยายามเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น โดยนำสิ่งที่ตนเรียนรู้ในห้องเรียนเป็นเครื่องมือช่วยในการหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน

4. สรุป

แนวคิดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative Language Teaching : CLT) เพื่อให้บรรลุตามนโยบายที่สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการในการปฏิรูปการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นที่ต้องเร่งดำเนินการให้เกิดผลสำเร็จโดยเร็ว เพื่อรองรับภาวะการค้า การลงทุน การเชื่อมโยงติดต่อระหว่างประเทศ และการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางหรือภาษาที่ใช้ในการทำงาน ดังนั้นครูผู้สอนมีบทบาทที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ Active 3Ps (PPP) ซึ่งประกอบด้วยชั้นการสอน 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) ชั้นการฝึกปฏิบัติ (Practice) และชั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) และกระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ กิจกรรม เทคนิคการสอน และบทบาทของผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อที่ครูสามารถนำไปปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในยุค Thailand 4.0 ต่อไปในอนาคตอันใกล้

5. เอกสารอ้างอิง

- สำนักทดสอบทางการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). รายงานผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติ ปีการศึกษา 2555 บทสรุปและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. สืบค้นเมื่อ 19 พฤษภาคม 2561. จาก <http://bet.obec.go.th/index/?p=2858>
- ทรงศรี สรณสถาพร. (2560). กลยุทธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษโดยตรงของผู้เรียนชาวไทยในยุคประเทศไทย 4.0. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี. 11(26)(กันยายน – ธันวาคม 2560). หน้า 9-23.
- องอาจ นามวงศ์. (2554). Active 3Ps : บทบาทการจัดการเรียนรู้ที่ครูควรเปลี่ยน. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 34(3-4). หน้า 1-9.
- วศยา เอกวิสัย. (2561). บทบาทของครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในยุคประเทศไทย 4.0. รายงานการประชุมวิชาการและเสนอผลงานระดับชาติ ครั้งที่ 1. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา. หน้า 1337-1344.
- Baker, Joanna and Westrup, Heather. (2000). *The English Language Teacher's Handbook: How to Teach Large Classes with Few Resources*. London: Continuum.
- Hedge, Tricia. (2000). *Teaching and Learning in the Language Classroom*. New York: Oxford University Press.